'ఆడదానికి మాటామర్యాదా దక్కాలంటే రెండూ వుండాలి.'

'సహంలోనే తాటాకులు...'

క్రాస్‌వర్డుపజిల్ సాల్వ్‌చేయడంలో గాడిదలు తఱుచు యేమిచేస్తూవుంటాయి?

క్రాస్‌వర్డ్‌పజిల్ సాల్వ్‌చేయడంలో
'పాదద్వంద్వము నేలమోపి పవనుం బంధించి పంచేంద్రియో
న్మాదంబుం బరిమార్చి బుద్ధిలతకున్ మారాకు హత్తించి '
మరీ ఆలోచిస్తాడు శ్యామలరావు
కాని అతనికి సహంలోనే తాటాకులు తగిలాయి

చిన్నకథ

రచయిత్రి

శ్రీమతి బులుసు ప్రకాశమ్మ

౧

'ఏయ్! ఏంజేస్తున్నావ్?'

' '

'ఇదుగో, ఏం జేస్తున్నావ్? ఓమాటిల్లారా'

'అన్నం వార్చుకుంటున్నాను ఎందుకు?'

'చిన్నసలహా, వంట తరవాత చూడొచ్చులే- ఇది ఆడవాళ్ళకి సంబంధించిన సంగతి ఇందులో నీయాలోచన ఎల్లావుంటుందో చూద్దామని ఓమాటిల్లావచ్చివెళ్లు'

అంటుచేతో ఇవతలకొస్తూ—

'దబ్బున చెప్పండా గొప్పసంగతేమిటో అవతల పోపు మాడిపోతోంది'

'కొంచెం—స్థిమితంగా ఆలోచించాలి పోపుపని కానిచ్చుకు మరీ రా'

'నాతోనా సలహా ఏమి నాఅదృష్టం ఇందుకే కాబోలు ఈవేళింత యెండకాస్తోంది'

'నీకెక్చర్ కాస్సేపు కట్టిపెట్టి ముందిది విను ఆడవాళ్ళకి నగల మీద ఎక్కువ ప్రీతి అంటావా, చీర్లమీదా?'

'ఇదా! యేమిటో అనుకున్నాను మీరు పడుతున్నారు చాలుగానీ నన్నుకూడా పడెయ్యకండి ఈ గొడవల్లో ఈఆలోచన్లు ఈజన్మలో తెగేవికావు'

'అబ్బా, అవునుగానీ, ముందిది చెప్పు—అని రెండుమాట లున్నాయి అంటే చీరలు, నగలు దీట్లో ఏదీ అని నగలా? చీరలా?'

'ఏంచిత్రాలండీ మీమాటలూ మీరును నగలుంటే చీర్లక్కర్లేదా, చీర్లుంటే నగలక్కర్లేదా రెండూవుండవలసినవే ఈవేళ ఓపేరంటం, లేకపోతే వోపెళ్ళి వొచ్చిందనుకోండి మంచిమంచి నగలు పెట్టుకుని తగిన చీరలేకుండ ఏదో ఓటపేటా చీరలాంటిది కట్టుకుని గడ్డిగొల్లభామలా ఊగిసలాడుకుంటూ తయారైతే ఏమంటారు నలుగురూ? 'ఈనగలన్నీ ఎరువ్వీ' అంటారు అల్లాగే మంచిబెంగుళూరు చీర కట్టుకుని నగ లేమీ లేకుండా ఎక్కడకేనా సిద్ధమవుతే, 'ఎక్కడా ఏంలేవుగానీ ఓచీరొకటి కట్టుకుని, ఏంనీటుమ్మా, ఈవిడికీ!' అంటారు అంచేత ఆడదానికి మాటా మర్యాదా దక్కాలంటే రెండూవుండాలి'

'అదంతా సరేలే,' చేతులో పుస్తకంమీద వేలితో కొడుతూ, 'రెండింటల్లో ఏదిముందూ అని నేననేది'

'నేచెప్పే దేదోచెప్పేను. ఇంతకంటే నాకు తెలియదు'

'అంత అదృష్టమేపడితే రెండూ తీసుకుంటాను నేను'

'షోసీగానీ, నీయెదట ఓగాజుల జతా, ఓపట్టుచీరా ఉన్నాయనుకో ముందేది తీసుకుంటావ్ ?'

'అంతదృష్టమేపడితే రెండూ తీసుకుంటాను నేను'

'అల్లాగేలే, కాస్తంత ఓపిక పట్టేవంటే రెండుకాదు నాలుగు తీసుకుందువుగాని—ఇంతకీ నే నడిగింది చెప్పేవుకావు'

'అయ్యో మీ రోఖలా చెప్పతూంటే ఎందుకుపట్టనూ ఓపిక, ఈ కబుర్లు వినివిని చెవులు తడికలు కట్టిపోతున్నాయి అవతల చిట్టి 'అన్నమో' అని గోలెడుతోంది నే వెడుతున్నా మీకేదినచ్చితే అది రాసుకోండి'

౨

క్రాస్ వర్డ్ పజిల్ సాల్వ్ చేయడంలో, 'పాదద్వంద్వము నేలమోపి పవనుంబంధించి పంచేంద్రియోన్మాదంబుం బరిమార్చి బుద్ధిలతకున్ మారాకు హత్తించి' మరీ ఆలోచిస్తాడు శ్యామలరావు

ఏకబిగిని స్కూల్ ఫైనల్ మూడేళ్లు చదవడంచేత ఇంగ్లీషుభాషలో మంచి పాండిత్యం కూడా కుదిరిందతడికి

గొప్పగొప్పపరీక్ష లేమీ యివ్వకపోయినా ఆఖరికి స్కూల్ ఫైనలేనా ప్యాసవకపోయినా స్వశక్తిమీద చాలామంది గొప్పవాళ్ళయినట్టు 'ఆంధ్రభూమి'లో చదివాడతడు

'మనం గూడా గొప్పవాళ్ళం అయితీరాలి' అంటూ ఓగుబులు ఓనాడు అతనిలో పుట్టుకొచ్చింది కాలవగట్టునించి వస్తూవుంటే

మర్నాటినుంచే టైమ్సు ఆఫ్ ఇండియా 'Illustrated Weekly లు కొనడం పజిల్సు సాల్వ్ చేయడం మొదలెట్టాడు ఎప్పుడేనా తల ఆలోచనలతో దిమ్మెక్కినప్పుడు 'లావొక్కింతయు లేదు ధైర్యము విలోలంబయ్యె' అంటూ సంగీతం మొదలెడతాడు తుపానులాగ శ్యామలరావు అతడి గొంతుక నాలుగుబుట్టల రాచవుసిరి కాయలు తిన్నట్టుంటుంది స్నేహితుల్నికూడా అప్పుడప్పుడు తన పజిల్సులో కాస్త సలహాలిమ్మని ప్రాధేయపడుతూంటాడు అతడు ఊరికే అడిగితే బాగా ఆలోచించరేమోనని తనకు రాబోయేదానిలో మూడోవంతు, అయిదోవంతు వాటాలు కూడా ఎఱ చూపిస్తూంటాడు వాళ్ళకి శ్యామలరావు

'ఆరంభింపరు నీచమానవులు' అనే భర్తృహరి పద్యం నాలుక చివర ఆడుతూవుంటుంది అతడికి పజిల్సు పూర్తిచేయడంలో అతడికి వుండే పట్టుదల చూచినవాళ్ళకి భర్తృహరి పై పద్యం యితడిమీదే చెప్పేడా ఏంచెప్మా అనిపిస్తూ వుంటుంది 'ఏదో ఆలోచించడంతో వింది రాసిపారేయడం' అనేది అతడిదగ్గిర అనరాదు, వినరాదు ప్రతీది ప్రాక్టికల్‌గా పరిశీలించి నిశ్చయపర్చుకుని మరీ కాగితంమీద కెక్కిస్తాడు అతడు

ఓవారం పజిలులో 'గాడిదలు దీనిని తఱుచు చేస్తూవుంటాయి' అని వుంది 'దీనిని' అంటే దేనినో! అదిమాత్రం ఎంత కొట్టుకున్నా నిశ్చయం కుదరలేదు ఆతడికి గాడిదలు దొర్లుతాయని అతడికి తెలుసు కాగితాలు తింటాయని తెలుసు పరుగెడతాయని, అరుస్తాయని కూడా అతడి తలలో తిరుగుతోంది అయితే, తఱుచు ఏంచేస్తాయో మాత్రంనిశ్చయించలేకపోయాడు ప్రాక్టికల్‌గా నిశ్చయపరచందే రాయడమెట్లా, ఓనాడు పొద్దున్నే లేచి కండువా పైనవేసుకుని బయలుదేరాడు గాడిదల పరీక్షకి

'ఎక్కడికెడుతున్నారో, చిట్టి పుట్టినరోజుకూడాను యివాళ కాస్త పెందరాళేమాత్రం రండి అన్నానికి' అంది వంటింటోంచి శ్రీమతిగారు

'ఊ! పలికేవు శకునం' అంటూనే ఆవెళ్ళడం వెళ్ళడం ఓచాకిరేవులేమిటి ఓయానాదాళ్ళ గుడిసెలేమిటి, సందులేమిటి, అవేమిటి, యివేమిటి తిరిగితిరిగి రెండుఝాములకు చేరాడు యింటికి శ్యామలరావు పట్టుదలంటే ఈవిధంగా ఉంటుందతడికి

3

'ఓయ్! నిన్నే! ఆమధ్యా-మీఆడవాళ్ళకి కాసులపేరు మో

మళ్ళీ నెల్ల ఈరోజునాటికి [illegible]రు నీమెళ్లో వెయ్య[illegible]పోతే

...ఖైందనీ, చంద్రహారమో మరేదో ఫేషనైందనీ నువ్వన్నట్టు జ్ఞాపకం. నిజమేనా?'

...ఆవలిస్తూ .. 'ఏదో వాహాటి. అయినా అవన్నీ యిది చెరిపి అది, అది చెరిపి ఇది పదిమాట్లు చేయించుకునే వాళ్ళకిగాని మనకెందుకు? గుడ్డికంటికి అద్దంతీసినా వాహాటే, వున్నావాహాటే.'

'ఇంకెన్నాళ్లులే ఈదెప్పులన్నీ. మళ్ళీ నెల ఈరోజునాటికి కాసుల పేరు నీమెళ్లో వెయ్యకపోతే ఏ వొట్టుపడితే ఆవొట్టు. చెప్పు, ఏం కావాలి నీకు, కాసులపేరా, చంద్రహారమా?'

'ఏమిటీ వుప్పెనా! అయిదేళ్లై కాసులపేరు వేసుకోలేక మెడతీపు పెడుతోంది. ఇహ పడుకోండి.'

'నీ వేళాకోళాలికేం గాని, మనలో మనమాట, ఏదేనా మనస్సులోది నీతో చెప్పందే వుండలేను. చెవి[illegible]సహంలోనే తాటాకులు కడతావని భయం ..ఈనెలా.. '

'మళ్ళీ మొదలెట్టారూ, గాలి మేడలు? నే వినను. నాకు నిద్దరొస్తోంది.'

'ఈవొఖమాటా, విను. మొన్న పజిల్ పంపేటప్పుడు మనలకోటా సిద్ధాంతిగారికి ఓ అయిదు రూపాయిలు పారేసి ప్రశ్నడిగి మరీ పంపాను. తప్పకుండా జయంకలిగి తీరుతుందన్నా డాయన. అందుకనీ...'

'దుర్భిక్షంలో అధికమాసం, యిదొహాటా? నామాట వినీ ..'

'ఈమాటు ప్రైజులో రేడియోసెట్టు వొహటి, చవర్లెట్ కారొహటి యిస్తార్ట, ఎవరేనా అవి వద్దంటే మరో అయిదువేలు అదనంగా యిస్తార్ట ఏమంటావు?'

'ఏమంటానా, మిమ్మన్నీ .. పిచ్చాస్పత్రీ . '

వీధులోంచి——

'శ్యామలరావుగారూ' టెలిగ్రామ్. ఇరవై వేలు, లాటరీ.'

'టెలిగ్రామే !...నాకే ! ..ఏమేవ్ , తగిలిందిచూశావా! కొట్టు, కొబ్బరికాయలు ముందాంజనేయుడికి...' . అబ్బా! వెధవకుర్చీ! మోకాలెగిరిపోయింది! దారిలో పెట్టకపోతే పక్కనేడవరాదూ! . .. ఏదీ టెలిగ్రామ్? చూడినీ ! నాకేనా?'

'తమరికే సార్. ఇరవై వేలు-బొంబాయినుంచి. మరి మాప్రజెంటు మాటేమిటి సార్!'

'దానికేంలేవోయ్! ప్రజెం టెక్కడికి పోతుందీ ! ముందిలాతే? చూడనీ?'

'ఇప్పు డడక్కపోతే మరెప్పుడడుగుతామండీ! పదిరూపాయిలు మామూలు. ముందిచ్చి పుచ్చుకోండి.?'

'అల్లాగేలే, ఇల్లాయియ్యి ముందు .. ..ఏమేవ్ ! చూడూ! పది రూపాయి లెక్కడేనా!'

'అయ్యో, పదిరూపాయిలి కేం భాగ్యం? తాళాలివిగో మీరే తీసుకోండి.'

'లక్ష్మమ్మగారినేనా, యెవరినేనా బదులడుగుదూ. పొద్దున్నే యిస్తామని . . . ఊఁ యిందవోయ్!... అవునుగానీ యీమాటమాత్రం మాలాడ్జిలో వాళ్ళతో వెళ్ళి[illegible] అప్పుడే వూదేవుగనక, తెల్లార[illegible]నే వచ్చి కూచుంటారు [illegible]-టీపార్టీలంటూ, అవంటూ, యివంటూ.'

'ఎంతమాటా ! .. నాకుమాత్రం తెలియదండీ!'

౪

'అదుగో, శ్యామలరావు వొస్తున్నాడుగానీ ఎవళ్ళేనా నవ్వేరు సుమండీ, ముందరే ..ఏమిటోయ్, శ్యామలరావ్! ఇంతాలస్యం చేశావేమిటి? మేమంతా యిక్కడ వొఖలా నీకోసం కనిపెట్టుకు కూచుంటే పద, పద, ఈవేళ మైసూర్ కేఫ్ వాడి పంటపండింది.'

'కేఫ్ మాటానక చూద్దాము కాని ముందా చెయ్యిలా పారేయి .. ఎంతదృష్టమంతులమ్, మేమంతా. నన్ను కాస్త స్పెషల్ గా చూడాలిసుమా, శ్యామలరావ్! నీకోసం దీక్ష నరీలు చూసిచూసి ఎంత తలబ్రద్దలు గొట్టుకున్నానో జ్ఞాపకంవుందా?'

'ఏడిశావ్ లేవోయ్! ఎప్పుడూ మీకు వెధవతిండి గోలే చచ్చు

ఇంకా హిరణ్యాక్షవరాలు ఎన్ని ఉన్నాయో, అన్నీ రానీ!

టీపార్టీ ఓలెఖ్ఖ, మనబ్రదర్ కి— కావలిస్తే పదిరూపాయిల టిక్కెట్లో పదికొని మెడ్రాస్ టూర్ తీసుకెడతాడు మనందర్నీ'

'వెధవమెడ్రాసెవడికెక్కాలి? ఆల్ ఇండియా టూరయితేనేగాని నే నొప్పుకోను'

'మాట్లాడవేమిరా, భాయీ, బెల్లంమొత్తినరాయిలా. అప్పుడే శోక ముడిచేసావా యేమిటి?'

'ఏం శోకముడవడంరా. గంపెడున్నాయ్ దీనితో సద్దుకోవలసినవి· ఈమాటుకు కనికరించి నన్ను విడిచిపెడితే...'

'తేల్చిండీ రంగూ!'

'ఇదేనా స్నేహం.'

'నీకోసం బుర్ర వేడెక్కించుకున్నందు కింతేనా'

'ఇంకా మాఅమ్మాయి పెళ్ళికి నిన్నేమన్నా సహాయం చేయమందా మనుకున్నాను కూడాను, ఆఖరికి?...'

'నన్నేంచేయమన్నావురా? నేనూ అనుకున్నాను ఎన్నో ఇంట్లోచూస్తే ఆడాళ్ళు తోడేస్తున్నారు ప్రాణాలు, కాసూలపేరంటూ ఏమిటో అంటూ.'

'దానికేం లేవోయ్ ఓమూడువేలు నావి కావనుకుంటేసరి. వాళ్ళ దేవుళ్ళేదో, అయిపోతుంది ఆపైన మిగతా పదిహేనువే లేంచేస్తావ్?'

'ఈబస్తీల్లో అద్దె కొంపల్తో నా నాగోలారా! గ్రాసం తనది కాకపోయినా వాసం తనది కావాలిట. ఓకొంప ఏర్పాటుచేద్దామని చూస్తున్నానురా, ఈదోసందులో.'

'ఇంకా హిరణ్యాక్షవరా లెన్నున్నాయో, రానీ!'

'మానాన్న పోతూపోతూ మూడువేలు ఋణం మెడకంటగట్టి మరీ పోయాడు. ఇప్పుడది ఐదువేలై కూచుంది'

'సరే! అంతగా ఏడుస్తున్నావ్ గనుక ఆకాఫీనీళ్లే పోయించు పద!'

*

'ఏం నవ్వుతావు లేవోయ్, వెంకట్రావ్? ప్రతీదీ తనదాకావస్తేనేగాని తెలియదు.. నన్నుజూసేనా ఆనవ్వంతా, సుబ్బారావ్?'

'నాముద్దే కాకపోతే బెజవాడదాకా డేకమన్నాట్ట. అయినకాడికి అర్ధరూపాయీ చెల్లించి, నీకేం'

'వాళ్ళతో యేంగాని, బ్రదర్? ఇంతకీ టెలిగ్రామ్ ఎన్నిగంటల కిచ్చుంటారంటావ్? ఏదీ, అదేనా, యిల్లాతే...దీనిమీద టైం కనపడదేం?'

'ఎక్కడో వుంటుందిలేరా'

'కాస్సేపుండరా, వెంకట్రావ్, వెధవనవ్వూ నువ్వూనూ.'

'ఎందుకురా అంతనవ్వు! నా కాళ్ళకెట్టు రాలేదనేనా, లేకపోతే, మొదట రావడమే అబద్ధమంటావా, కొంపతీసి'

'ఊరుకోరా, శ్యామలరావ్, వాడితో యేమిటి. పోనీ యెందుకేనా మంచిది మరోమాటు చదివి చూద్దాం'

'ఇదుగో! చదువుకోండిరా, లక్షమాట్లు'

'ఏమిట్రోయ్! శ్యాంభాయీ? ఈరెండోవేపు నేదో రాసినట్టుందేమిటీ! ఎవడుచేసిన పనిదీ! చూడు, చదువు!'

'ఏదీ!.... ఏప్రిల్ ఫూల్'

'హారి, ఎంతపని చేశార్రా!'

దురన్యాయం

పసిగులాబీమొగ్గ
కిదియేల? ఈవేళ
ఈయంధకార బం
ధుర కంధరార్భటుల్ము!
ఏల పిచ్చుకకూన
కీ బ్రహ్మశరబాధ
ఈ బిధురసంఘాత
మేటి కిటు ఘూర్ణిల్లు!

ఈ మల్లెమొలకకే
ఇన్ని పుర్వులచీడ!
కాకి గణమున కేన?
కలకాల జీవనము.
ఈ హృదయమిట్టు లెది
రించి నిలువకయున్న
కాటిబూదియ పుంటి
కౌగిళుల సొక్కుదా?

—బి. వి. శింగరాచార్య.